

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל הבטיח למי שילמוד בספריו: תשלומי חן וחסד ושלמא רבא מן שמיא ועיניכם תראנה בניו ובני בניו כשתילי זיתים סביב לשולחנכם, חכמים ונבונים ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו', בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה צינץ זצ"ל ביקש קודם פטירתו שיתנו לו דף ורשם בשארית כוחותיו: מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ל: הבטיח הנאון שיעשה טובה לכל המשתדלים והמסייעים בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת שעשה טובה לכולם. (הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב נחום בורגשטיין זצ"ל הבטיח קודם פטירתו: אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים. (ארץ צבי להגה"ק מקוץ גלוב עה"ת עמוד רמ"ב) וכן כתב האבני נזר בעצמו (אבה"ע סימן קכ"ב) ז"ל: אם היה מעיין בדבריי נועט עיניו היה מרויח לו טובה הרבה.

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמן הרב מרעננה זצ"ל כתב בספרו: הגני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעולם הזה ובעולם הבא, וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים, והצלחה בכל טוב, בזה ובבא וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי זצ"ל: הג"ר שלום אייך זצ"ל בעת הספדו בשעת הלוייה הכריז: נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם, שהבטיח שימליץ טוב לכל מי שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו. (רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנימ? פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר! זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, די פלאצקע גאון, די אבני נזר, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הג"ר יעקב ב"ר בנימין קמנצקי זצ"ל יא"צ כ"ט אדר

זאת חקת התורה. במדרש (במדב"ר י"ט א') זה שאמר הכתוב "מי יתן טהור מטמא לא אחד", כגון המת בבית - הבית טמא, יצא מתוכו הבית טהור, מי עשה כן מי צוה כן מי גזר כן, יחידו של עולם, תמן תנינן העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים, והיא גופא מטהרת בגדים, אמר הקב"ה חקה חקתי ואין לך רשות להרהר אחריה, ע"כ. וצ"ב מה בא המדרש להודיענו, הלא דבר פשוט הוא שכל ענין מצות פרה זהו חוקה בלי טעם, וכן כל ענין הטומאה, וכפי שמצינו בהמשך המדרש: אמר ריב"ז לתלמידיו לא המת מטמא ולא המים מטהרין, אלא אמר הקב"ה חקה חקתי גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזרתי, ע"כ. וא"כ מדוע צמצם המדרש דבריו על שני דוגמאות אלו המת בבית וכו' וכן כל העוסקין טמאין וכו', שנראה שרק ב' דינים אלו נקראים "חוקה". ועוד יש לדקדק בלשון המדרש שככל לומר "מי עשה כן מי צוה כן מי גזר כן". ויש לומר, דאכן על עיקר הטומאה ועיקר טהרת הפרה היינו יכולים לתת בהם קצת טעם, ורק ב' דינים אלו שהוזכרו במדרש אין לנו בהם שום השגה וטעם, ומהם אנו לומדים שהכל הוי חוקה מבלי טעם. דהנה ידוע שכל הטומאה שקיימת בעולם באה ע"י המזיקין, דע"י שהמזיקין נכנסים בנבילה או בשרץ ובשאר הטמאים מכ נוצר בהם טומאה. וראיה לדבר, מה שמצינו חילוק בין גוי לישראל, דהגוי מטמא רק במגע ומשא ואינו מטמא בטומאת אוהל כמו במת ישראל, והטעם הוא, משום שגוף ישראל בהיותו מושרש בקדושה והמזיקין בדלן ממנו, ולכן תיכף שמת ופרחה נשמתו ממנו, מוצאים הקליפות והמזיקים מקום לחול. אבל הגוי שגם בחייו הוא מסור בידי הקליפות, במותו אינם תאבדים כל כך להיכנס בגופו, ומזה אנו למדים שכל ענין הטומאה הוא כפי מה שהמזיקין נכנסים באותו דבר. וכן מצינו בירושלמי (ברכות כג:) דיש צדיקים שאפילו במיתתן אינם מטמאין, דמרוב קדושתן אין החיצונים שולטים בהם אף לאחר מותם. וטומאה זו נגרמה בעולם ע"י העגל, כי מתחילה לאחר קבלת התורה רצה הקב"ה שיהיה חירות ממלאך המות וחירות ממלכויות כמבואר במדרשים, והיינו שלא יהיה בעולם שום קליפה ופגע רע, אך מפני עוון העגל נשתברו הלוחות, וכשנשתברו שלטה הקליפה בעולם. ומובא במדרש (ילקוט כי תשא רמז שצ"א), דמחטא העגל נגזר עליהם שילמדו תורה מתוך צער ומתוך יסורין, והטעם הוא משום דמאז שלטה הקליפות בעולם.

הנה רציתי לשאול אם רק חמשה צדיקים אלו הבטיחו להמליץ יושר למי שילמוד בספריהם, או שיש עוד ספרים כאלו שהמחברים הבטיחו הבטחות כאלו.

א.א. געלדצהעלער, מאנסי

תגובת המערכת:

יש עוד ספרים שרצונונו להוסיף כשירחיב ה' לנו:

(א) **יסוד ויורש העבודה** - כתב בצואתו למי שיקבע שיעור בספרו בכל יום "מבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון".

(ב) **פנים יפות** - לבעל הפלא"ה, כתב בהקדמתו "כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מאל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה".

(ג) **דרכי אמונה** - להג"ר יוסף דוד הכהן מזוואליב, תלמיד של בעל יושר דברי אמת, כתב בהקדמתו "נפשי בשאלתי, נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרוי".

(ד) **פלא יועץ** - להג"ר אליעזר ב"ר יצחק פאפו, כתב בהקדמתו "אחלה פני כל יודעי דת שיקראו בספרי וידרשו מלי ברבים בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכו', ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשלם במיטבא לכל מאן דלימטי לי מיניה הגאה".

(ה) **שמן רוקח** - להג"ר אלעזר לעוו, כתב בצואתו "כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

(ו) **מגן אברהם** - מטריסק, כתב "מגן יהיה כל ההוגים בו".
 (ז) **עבודת השם** להג"ר שמואל מטאלון זצ"ל מסאלוניקי מגאוני ספרד, כתב בהקדמתו "וכל המעיין ועוסק בספרי יתברך מאל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה".

(ח) **הג"ר עקיבא יוסף שלעזינגר** - כתב בהקדמתו "בקשתי שטוחה שישתדלו להדפיס ספרים שלי, ואני תפילה להשוי"ת, צעק לבי אל ה' בין בחייו בעוה"ז, ובעוה"ב אם יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת אקוה כי לא יבושו בי תומכיו".

(ט) **ילקוט סופר** - להג"ר יוסף לייב ב"ר אליעזר זוסמאן סופר, כתב בצואתו למי שיפרסם את דבריו "אני אטיב עמהם בלי נדר להמליץ טוב בעדם לפני קל חיי".

(י) **הג"ר יוסף ענגיל** - חתנו (הקדמה לאוצרות יוסף) כתב, כי דבריו האחרונים בטרם פטירתו נסבו על ענין הפצת תורתו, והתבטא אז שכל מי שיעסוק בהדפסתם ובהפצתם יהיה לו למליץ בזה ובבא.

(יא) **הג"ר צדוק הכהן מלובלין** - רמז קודם פטירתו שימליץ טוב למי שיפרסם דבריו, והזכיר אז מה שצוה הגאון מפלאצק שימליץ טוב למי שידפיס את ספריו, ורמז דגם הוא יעשה כן (ע' ספר חי גואלי עמוד כ"ח).

(יב) **אמרות טהורות** - להג"ר בנימין חדאד (מרבני ג'רבה) שכתב בהקדמת הספר: "והנני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה".

אבל דא עקא, אין בידינו לעת עתה להרחיב הגליון מפאת גודל ההוצאה

ומי יתן כי ישמעו נדיבי עם בקול צדיקי עולם, ויקנו בכסף מלא מליצי יושר שרפי מעלה, שיעמדו הכן בתמידות לפני ב"ד של מעלה, לבטל מהם כל משטין וקטיגור, ולהגן עליהם שינצלו מכל צרה וצוקה, ולהמליץ יושר בעדם שיפתחו להם שערי הצלחה ואושר ונחת דקדושה מיו"ח, וכל מילי דמיטב.

ולפי שהפרה באה לכפר על עוון העגל ולדחות את הקליפות והחיצונים שבאו מכח עוון זה, וכמו שאמרו חז"ל מאל לכן שפחה שטינף וכו' תבוא אמו ותקנה צואת בנה, כך תבוא פרה ותכפר על העגל, לכך היתה דוקא נקיבה, אשר בה יש ביותר אחיות החיצונים כידוע, ונשרפת מחוץ למחנה לרמז שהקליפות נתגרשו ממקום יישוב בני אדם, ובהזאותיה מכוון ורואה פתח היכל ומכוון לבית קודש הקדשים, כי בזה ממשיך אור גדול ביותר שבכך יגורשו החיצונים, וכן יש לבאר שאר דיני פרה דזה משום ביטול המזיקין ממקומות אחיזתם.

יוצא איפוא, דבין בענין הטומאה ובין בענין אופן קיום מצות הטהרה ע"י הפרה יש טעם וסברא, אך ב' דברים אין אנו מבינים, האין אפשר דכל העוסקים בפרה מטמאין בגדים, שהרי אדרבה מכח המצוה היה ראוי שיהיו יותר טהורים, שהרי זה כל ענין המצוה להמשיך אור גדול שמסלק את המזיקין. וכן אין אנו מבינים האין שייך שהבית כשהמת בתוכו טמא, ולאחר שיצא הוא נעשה טהור מבלי שום הזאה.

וזה ביאור דברי המדרש דמתחילה נתקשה על כך שנקרא מצוה זו "חוקה", שהרי יש ליתן בה טעם וכמו שנתבאר. ועל כך השיב: זה שאמר הכתוב מי יתן טהור מטמא כגון המת בבית וכו', והיינו דמהא שאנו רואים את ב' דינים אלו, אנו לומדים שכל ענייניה חוקה, ואין אנו עומדים על טעמה האמיתי ועל סודה. ולכן סיים וכפל את דבריו בכמה מיני לשונות "מי עשה כן מי צוה כן מי גזר כן", לפי מה שבארנו שכל הטומאה באה ע"י שבירת הלוחות, ואז גם נגזר שילמדו מתוך דוחק ויסורין, ומצינו במדרש (שמ"ר מ"ו א') מה ראה משה לשבר את הלוחות מפני שראה אותיות פורחות לשמים, ועוד מצינו טעם לשבירת הלוחות (שבת פז). שעשה משה ק"ו פסח שהוא אחד מתר"ג מצות אמרה תורה כל בן נכר לא יאכל בו, התורה כולה וישראל מומרים על אחת כמה וכמה. וזה כוונת המדרש "מי עשה כן" שהיו האותיות פורחות, ו"מי צוה כן" שכל ערל לא יאכל בו, ו"מי גזר כן" שמכאן והילך ילמדו תורה מתוך דוחק ויסורין וישלטו בהם יצה"ר ויהיו משכחים הלימוד, "יחידו של עולם", והיינו שהכל נגרם על ידו, ולפי רצונו וגזירתו מבלי טעם, וממילא אנו לומדים שלא המת מטמא ולא הפרה מטהרת אלא הכל ברצון הקב"ה, ולכן אף מה שנראה שיכולים להבין, נקרא "חוקה".

מלא העומר

לע"נ הרה"ק ר' דוד ב"ר צבי אלימלך מדינב זצ"ל י"ט אדר ויהי ביום השמיני. כבר דייקו חז"ל (ויק"ר י"א ז') למה אמר "ויהי" ביום השמיני, שמורה לשון צרה. ונראה שזו לשון "ויהי" לפי שאמר במדרש (תנחומא פיסקא א') דמה שכתוב לעיל (ח:לה) "ושמרתם את משמרת ה'", היינו שינהגו אבילות שבעת ימים קודם המקרה, כמו ששמר כביכול שבעה ימי אבילות

קודם המבול". נמצא שאחר השבעת ימי אבילות שהיתה אבילות מעותדת ליום השמיני, נזכר לשון "וי".

ועוד יתכן, כי ידוע מה שאמרו חז"ל (מגילה י'): אותו היום של חנוכת המשכן היתה שמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ, והוא על פי מה שאיתא בכמה דוכתי שמעשה המשכן דומה למעשה בראשית, לכן היו תחילת עבודת הקרבנות במשכן ביום הראשון למעשה בראשית (ע' שבת פז): וראשון לחודש שהוא ניסן שבו נברא העולם, והוא מטעם שאמרנו שמעשה המשכן מכוון מול מעשה בראשית.

והנה אם לא חטאו בעגל היה אז העולם התיקון כמו שאנו מקווים לעתיד שיהיה עולם חדש ומתוקן בכל טוב, ולא יהיה לסטרא אחרא שום שליטה, נמצא שלא היה מצורף יום חנוכת המשכן לימים הקודמים, כי אינו מעין בחינת ימים הראשונים שהיה תגבורת הקליפות, נמצא שהיה ראוי לקראתו אז "ראשון", שהוא ראשון למעשה בראשית, כמו שהיה העולם ראוי להיות קודם חטא אדם הראשון. אך לפי שחטאו בעגל, חזר העולם לקלוקלו הראשון, ולא הספיק מעשה המשכן לחדש העולם מתוקן כראוי, נמצא שהשמיני נצטרף אל הקודמים, ולולא חטא העגל לא היה היום מבחינת ימים הקודמים שגברו הקליפות בעולם העשיה, והיה ראוי לקראתו "ראשון" כי פנים חדשות באו לכאן, אבל עכשיו שהוא "יום השמיני" מצורף לקודמים, כי לא הספיק תיקון המשכן לחדש העולם לגמרי, לכן נאמר בו "ויהי" לשון צרה, והיו צריכין כפרה על העגל.

לע"נ הרה"ק ר' ברוך פנחס בן הרה"ק ר' אליעזר חיים מסקאליא ז"ע, י"א צ"כ אדר

המעלה של לימוד הלכות שבת. בהקדמת אגלי טל מפרט המעלות שיש בלימוד הלכות שבת, דהנה אמרו בסוטה (דף לז). דבכל מצוה שבתורה ישנם ארבעה חיובים, דכתיב (דברים ה:א) "שמע ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דובר באזניכם היום ולמדתם אותם ושמרתם לעשתם", הרי

"ל' המדרש שם: ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים, אמר להם משה לאהרן ולבניו, שמרו אבילות שבעת ימים עד שלא יגיעי בכם, ושמרתם את משמרת ה' שכן שמר הקב"ה שבעת ימים אבילות עד שלא הביא את המבול.

לכבוד עורך הגליון מליצי יושר

ראיתי כמה מכתבים מאותם ששואלים מדוע לפעמים רואים ישועה מיד אחר שלומדים ומקיימים הצוואה של הצדיקים האלו, ולפעמים לא, הלא הצדיקים הבטיחו להמליץ יושר ולהתפלל על אותם שלומדים ומדפיסים דברי תורתם, ובדאי הם מקיימים צוואתם, ומדוע לא מועיל בכל פעם.

גם קשה לי על הפתגם שלכם "די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען", הלא זה כלל ידוע אצל כולם, דעצה ורפואה שמועיל על אתר, על פי רוב אינו שוה כלום, דרופא שמבטיח לחולה שירפא אותו מיד ובנקל, ודאי אין בדבריו ממש. והרי מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, וא"כ במה שונה הסגולה שלכם? לומדים ומפרסמים דברי תורה ומיד נושעים?

האם יש תירוץ פשוט, תירוץ שאף פשוטי בני עם מבינים.

מאיר ס. בלומינג גראו

תגובת המערכת

נכון דלא שכיח שחולה יתרפא על אתר, אבל מעשים בכל יום, השרוי בתענית ובסוף היום נחלש מאד בלי כח לעמוד, ומיד אחר טעימה קלה, והנה נהפך לאיש אחר. ואיך אפשר דנושעים על אתר? והחילוק פשוט, יש חילוק בין השלמת חיסרון, ובין לפעול דבר חדש. השרוי בתענית הוא אדם בריא, אלא שלא אכל, לכן מיד לאחר שמשלים החיסרון, הרי הוא כאחד האדם. לעומת זה הזקוק לרפואה, הוא חולה, וכדי להפוך אדם חולה לאדם בריא, לוקח זמן.

והנמשל: יש שני ענינים בתפילה כפי שמסר הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין מחמיו הגרי"ז^א. (א) להפוך דעתו של הקב"ה מומדת אכזריות למדת רחמנות, כדאמרו חז"ל (סוכה יד.) "תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה מומדת אכזריות למדת רחמנות". (ב) צריך להתפלל כדי להוציא אל הפועל את רצון ה', דגם מה שצריך ומוכרח להיות, אינו יוצא אל הפועל אלא בתפלה, (ע' רש"י בראשית ב:ה), עכ"ל.

והחילוק: כשצריך להתפלל כדי להפוך דעתו של הקב"ה, אז לפעמים צריך הרבה תפילות של הצדיקים להפוך דעתו של הקב"ה מומדת אכזריות למדת רחמנות. אבל במקום דהישועה כבר מוכן לו, ורק יש להשלים החסרון - להתפלל כדי שיצא הדבר מכח אל הפועל, אז סגי בתפילה אחת, ורואים הישועה מיד^ב.

^א מובא בספר חסד לאברהם (פ' נח) להרה"ג ר' אהרן דרייזן שליט"א

^ב דומה לזה הוא החילוק בין "תפילה" ו"ברכה" (ע' לקוטי תורה ראה דף טו), "דברכה" היא מלשון המשכה, כמו "המברך את הגוף", והיינו שהמברך אינו מחדש דבר, ורק ממשיך את הברכה ממקורה ושרשה שכבר מוכן להאיש ההוא, רק עדיין לא נמשך הברכה כאן, וע"י הברכה הוא ממשיך הברכה כאן לעוה"ז. [ולהפוך הוא "קללה", דממשיך עונש שכבר מוכן לו]. משא"כ "תפילה" הוא לפעול דבר חדש, וכלשון בכמה תפילות "יהי רצון", והיינו שיהיה רצון חדש, אע"ג דעדיין אינו מוכן למעלה ענין ההוא, דפעולת התפילה הוא שיהיה רצון חדש והמשכה חדשה מלפני ה', [ולכן נתקשו הקדמונים איך אפשר שיהיו שינוי רצון ח"ו אצל הקב"ה], ע"ש.

ולכן במקום דצריך "ברכה", ברוב פעמים זה מועיל מיד. אבל במקום דצריך תפילה, אז לפעמים צריך כמה תפילות כדי להפוך דעתו של הקב"ה. ולכן אמרו חז"ל "אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך", ולא אמרו תפילת הדיוט, וכדי להמשיך דבר שכבר מוכן, גם הדיוט יכול.

לדורות בגר.

הוצאת שז"ל כידוע ע"י שיעבוד ועבודה גופנית, כמו כן נעשה התיקון ע"י יגיעה ועיון בלימוד התורה, והטעם כנ"ל מפני שהתיקון הוא במוח.

ומעתה יובן שהלימוד ועיון בהלכות שבת - שמצות שבת בעצמה היא תיקון על פגם הברית, על אחת כמה וכמה שהלימוד הזה הוא תיקון עצום לחטא זה. ואף שלא כל אדם זוכה ללמוד תורה לשמה, כבר אמרו חז"ל (פסחים נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ובלבד שלא ילמוד לקנות ח"ו, שבוה עוד מוסיף כח בחיצונים חלילה, והוא ממש חטא שז"ל ר"ל.

גר שמל ולא טבל אם חייב בשמירת שבת. כתב האבני נזר (יר"ד סי' שני"א) וז"ל: וסבור הייתי לחדש ולומר, דאף דאינו גר עד שימול ויטבול, מ"מ במצות שבת שבמרה נצטוו, וזה היה קודם טבילה, דהטבילה היה בשעת מתן תורה כדי לקבל הזאה, ועל שבת נצטוו במרה מקרא, דכתיב "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו", ובזוה"ק (בא מ.) מבואר דתיכף כשנגמר מילה שלהם, נצטוו על השבת. על כן לדורות נמי תיכף לאחר מילה מצווה על השבת [אף קודם טבילה].

ואף שבקרבן בפסח אסור קודם טבילה (ע' יבמות עב.), שאני פסח שנצטוו במצרים עוד קודם מילה, כמו שפירש"י (בא י"ב ו') שמלו באותה הלילה, ועשו הפסח עוד קודם מילה, על כן הוראת שעה היה ואין ללמוד ממנו לדורות שבמילה יהיו מצווים בפסח. אבל שבת שלא נצטוו עד אחר מילה, כ"ש לפי הזוה"ק שתיכף בגמר מילה היה ציווי שבת, שפיר יש ללמוד מזה

אך לדעת התוס' (יבמות מו: סוד"ה כי) דגוי שמל ולא טבל חשיב ערל דגוי גמור הוא, אי אפשר לומר כן וכו'. עוד ראיתי בר"ן (ע"ז בדפי הר"ף כו:): דגר שמל ולא טבל גרוע מגר תושב שלא קיבל עליו כלל רק על לאחר טבילה. וא"כ אינו מצווה על השבת. ואולי לפי שלא נתגלה ספר הזוהר בימי הראשונים, לא משמע להו שבמילה יחול עליו חיוב מצות שבת, מאחר שבמילת מצרים שממנה למדין מילה לגרים לדורות, עוד לא נצטוו על השבת עד זמן רב אד"כ במרה. אך לפי הזוה"ק שבמרה מלו, ואז נצטוו על השבת, יש לומר דגם לדורות מחויבין בשבת לאחר המילה וכו', ולדינא אם נאסר גר שמל ולא טבל במלאכת שבת צע"ג.

דבכל מצוה יש ארבעה חלקים: (א) ללמוד דיני המצוה שנאמר "ולמדתם אותם". (ב) ללמד לאחרים דיני המצוה שנאמר "ולמדתם אותם את בניכם". (ג) לשמור את המצוה שנאמר "ושמרתם", והיינו לחזור בתמידות דיני המצוה שלא ישכח דיניה, (ע' מהרש"א שם). (ד) לעשות המצוה בפועל שנאמר "לעשותם". ועל אלו ארבעה חיובים שבכל מצוה, באו עליהם בברית במעמד הר גריזים והר עיבל.

יוצא אפוא בנוגע החיוב ללמוד וללמד, דמלבד הדין הכללי מהלכות ת"ת, יש גם דין פרטי, דזה פרט מפרטי המצוה. כגון לימוד הלכות שבת, מלבד דין הכללי דחייב ללמוד כל התורה ובכללם הלכות שבת, יש בזה גם דין פרטי, דגוף המצוה של שבת מחייב ללמוד וללמד הלכות שבת, וכן שאר מצות. ולכן כמו דמצות שבת שקולה כנגד כל המצות, כך ללמוד וללמד הלכות שבת שקול כמו ללמוד וללמד כל המצות.

וז"ל האגלי טל: בסוטה (דף לז.) אמרו, דכל מצוה ומצוה נכרתה עליה ארבע ברייתות ללמוד וללמד לשמור ולעשות דכתיב "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם". ומבאר שללמוד וללמד הוא מחלקי המצוה, ומובן שכשם ששמירת שבת שקול ככל המצות, כן ללמוד וללמד בהלכות שבת שקול כללמוד וללמד כל המצות, עכ"ל.

והוסיף דלפ"ז נמצא, דכל המצות - אף מצות שנוהג רק בכהנים, חשוב מצוה ש"שוה בכל", משום דגם במצוה שנוהג רק בכהנים, מ"מ חלק המצוה שהוא ללמוד וללמד ולשמור, שייך גם בישראל, שחובה גם על ישראל ללמוד וללמד את הכהנים, ונמצא א"כ שרוב חלקי המצוה שייך גם בישראל.

עוד כתב באגלי טל מעלה נוסף דיש בלימוד הלכות שבת, וז"ל: שבת במרה נצטוו, ובזוהר חדש (דפוס אמסטרדם כו.) איתא מה דשבת במרה נצטוו, שהיו נחוצים למצות שבת כדי שיהיה להם תיקון מכירת יוסף, כי צדיק ושבת וברית חד, ע"ש. ובזה יובן כי שבת נחוץ לתיקון הברית, וממילא גורם שבת שמירת הברית. ובזה יובן מה שאמרו (שבת קיח:)

ששבת מביא גאולה, לפי דברי האר"י ז"ל בפסוק כי גר יהיה זרעך, שכל הגלויות באים מחמת פגם הברית. ממילא שבת שמתקן זה הפגם, מביא גאולה.

ועפ"ז זה יובן נחיצת הלימוד בהלכות שבת לתיקון פגם זה, כי תיקון הברית תלוי ביותר בלימוד התורה, וביותר בלימוד התורה בעיון. ע"פ מה ששמעתי מאדמו"ר [מקאצק] זצ"ל בפ"י דברי הזוה"ק שעל חטא שז"ל אינו מועיל תשובה, משום דתשובה הוא מלב, כדכתיב "ולבבו יבין ושב", ופגם שבזרע הוא במוח, והרי הקלוקל למעלה ממקום התיקון, וכן מצאתי בזרע קודש. ועל כן עיון הלכה שהוא במוח, וכ"ש מי שמחדש חדושים, הרי התיקון ג"כ במוח. ובזוה"ק איתא, דבגלותא בתראה אתקיים בהו "וימררו את חייהם בעבודה קשה" זו קושיא, "בחומר" דא ק"ו, "ובלבנים" דא ליבון הלכה, "ובכל עבודה בשדה" דא ברייתא, "את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך" דא תיקו. הרי דכמו שהיה התיקון במצרים מפגם

לע"נ הר"ק ר' ישראל אברהם בן הר"ק ר' אליעזר זוסיא מסקולען זי"ע, י"א צ"כ"א אדר

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן. פירש"י: שמיני למילואים. וכתב השפת אמת, שמילא החסרון שנתהוה ע"י החטא, וזכו להמשיך הארה מיום השמיני בינה שהוא למעלה מהטבע. ולפי דבריו הקדושים צריך להבין למה אמר "ויהי" דמורה צרה. ואולי יש לומר לפי המבואר באריז"ל (שער הפסוקים יחזקאל ד"ה ענין יחזקאל) דלעיתיד לבוא תהיה העבודה בלויים. ועל זה צוח משה רבינו ע"ה "וי", אם כבר האיר אור הבינה, מדוע עדיין אינו תיקון השלם ומוכרח לקרא לאהרן ובניו.

ובזה נבין דברי רז"ל (שמות רבה פ"ו) התמוהים: "כשאמר הקב"ה למשה 'אתה הקרב אליך', הרע לו". ופלא, דהרי הוא עצמו בסנה סירב ללכת בשליחותו יתברך, לפי שלא רצה ליטול גדולה של אחיו, וכפירש"י עה"פ (שמות ד:ג) "שלח נא ביד תשלח" - אהרן שאתה רגיל לשלוח על ידו. ואיך כאן הורע לו. הגם שיש לומר כאומרם ז"ל (מנחות קט): אמר ר' יהושע בן פרחיה בתחילה האומר לי עלה לגדולה הייתי מטיל עליו קומקום של חמין, ועכשיו האומר לי רד ממנה, אני מטילו לפני ארי. ושאל יוכיח, שבתחילה היה נחבא אל הכלים, ואח"כ רצה להרוג את דוד חתנו האהוב.

מ"מ על משה רבינו ע"ה אי אפשר לומר כן, כי הקב"ה העיד עליו "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ואין דוגמתו, אדרבה השיב ליהושע "המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם" בלי אמצעות, הרי שהיתה בו שלימות הענוה שלא יחפון בשום דבר אלא מה שהקב"ה נותן לו. אך לדברינו יובן שפיר, שלא הורע לו ח"ו שאהרן ישמש בכהונה גדולה ולא הוא, אלא מה שלא הגיע עדיין זמן תיקון השלם שיוכל העולם לסבול מידת הדין, שיתעלו הלוים כמו שעלה במחשבה לבראות העולם במדת הדין, ועדיין צריך העולם לחסד.

לע"נ הג"ר רפאל ראובן ב"ר שמשון גרין ובוטסקי זצ"ל ר"י בית מדרש גליון י"א צ"כ"א אדר

כי היום ה' נראה אליכם וגו', זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. קודם אמר להם משה "כי היום ה' נראה אליכם", משמע בלי שום תנאי, ואילו אח"כ אמר "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו", ודוקא אז "ירא אליכם כבוד ה'".

ויש לבאר שאין זה עוד מעשה שעליהם לעשות כדי שירא עליהם כבוד ה', אלא דמשה רבינו מבאר להם באיזה דבר ירא כבוד ה' אליהם. והיינו דהם הקרובים קרבנות, ובאותו דבר גופא שהם עשו, דהיינו הקרבת קרבנות, בזה נראה אליהם כבוד ה', כדכתיב "ותרד אש ותאכל את העלה". וזה שאמר להם משה דבדבר הזה אשר תעשו, בזה ירא אליכם כבוד ה', בדבר שעושים, בזה גופא ה' עוזר ורואים את כבודו.

ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם. בתורת כהנים: קרבנו של אהרן מכפר יותר מקרבן העם, שקרבן העם אינו מכפר על הכהנים, וקרבנו מכפר על ידו ועל העם. וצ"ב מדוע היה צריך קרבן אהרן לכפר בעד העם, הרי היה להם קרבן לעצמם, כדכתיב "ועשה את קרבן העם וכפר בעדם". עוד צ"ב דלקמן אחר מיתת שני בני אהרן, נאמר לאלעזר ואיתמר "ראשיכם אל תפרעו וגו' ולא תמותו ועל כל העדה יקצוף", וקשה דמדוע יקצוף על כל העדה אם בני אהרן לא ינהגו כראוי? אלא כאשר אדם גדול מתעלה, הוא מעלה את כל העם אתו, וכאשר נופל ח"ו, נופל כל העם, ולכן כשהוא חוטא יוצא הקצף על כל העם, ומשום כך גם קרבנו צריך לכפר על כל העם.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א דבחה פון \$120 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואראש, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

ברכת מזל טוב

מתוך רגשי שמחה וגיל מאחלים אנו ברכת מזל טוב לבבית לידידינו היקר, העוסק בתמידות בטירחא דגופא וטירחא דמונא לפרסם הגליון בקנדה, ועומד לימינו בכל עת ועונה בעצה ותושיה

הרה"ג הגדול חובר חיבורים מחוכמים

מוהר"ר יאיר כהן שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסו בתו בשעה טובה ומצלחת
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין בזכות הצדיקים מליצי יושר שרפי מעלה המערכת

מכתב שקיבלנו מהרה"ח המפורסם מוהר"ר מרדכי יצחק סאמעט

שליט"א

לכבוד מערכת החשובה **מליצי יושר**, כשמו כן הוא, עצם הגליון מרבה מליצי יושר, אשריכם. האמת היא אשר לולא זכות אבותינו ורבותינו הצדיקים, לא היה לנו כוח לעמוד כנגד המקטרגים העומדים לבלותינו בכל רגע בכל מיני אופנים ה' ישמרני מכל רע, כולנו נזכה לראות חסדי ה' בעינינו בכל רגע תמיד ולהכיר שהם אך ורק מאת השי"ת.

ראשית הנני לעודד ולרוז אתכם להמשיך בעבודתכם לזכות את בני ישראל להרבות במליצי יושר, ולהשתיק כל המקטרגים, ולהשפיע להם כל טוב וטב שפע רב גדול, להם ולבניהם אחריהם תמיד.

הנה ראיתי בגליון פרשת משפטים מכתב מאחד ששואל בזה הלשון: לדעתי העניה אינו מבין מדוע יטרוהו הצדיקים להתייצב לפני ב"ד של מעלה לבטל הגזירות שיש לנו כאן בעוה"ז, הלא הם למעלה רואים חומר העונש של גיהנם, והם יודעים דע"י מעט צער בעוה"ז, נפטרים מהרבה שנים של עונשי גיהנם, רק אנו כאן אינם יודעים הטובה העצומה שיהיה לנו ע"י היסטורים בעוה"ז, וא"כ הצדיקים שיוודעים הטובה הטמון בזה, מדוע יטרוהו לבטל הגזירה. עכ"ל המכתב.

ובפרשת תרומה הבאתם מכתב מאחד ששואל בזה הלשון: בעמוד הראשון כתוב הדעצה להיניצל מצרות הוא לקיים צוואת הצדיקים שהבטיחו להמליץ יושר למי שיפרסם דבריהם. הנה לדעתי זה דברים הנוגדים לעיקרי הדת, הרי חז"ל אמרו אם רואה אדם יסורין באיך עליו ישפוש במעשיו, כי אין יסורים בלא חטא, ואין מיתה בלא עון, וכך התנהגו כל הדורות, דעל כל צרה שלא תבוא, ידעו מיד דזה רמז מן השמים לשנות מעשיו לטובה, וע"י תשובה נגאלו מן הצרות. וממש אינו מבין איך אפשר לכתוב דברים כאלה, עכ"ל המכתב.

במחשבה ראשונה אכן יש ממש בקרשיות אלו, גם בספח"ק נועם אלימלך שואל קשיות כאלה, כגון איך הצדיק יכול לבטל גזירות השי"ת, ובאיוה זכות יש כוח להצדיק להשפיע השפעות אשר הם נגד גזירות השי"ת, וכאלה יש הרבה.

אבל במחשבה שניה וקצת התבוננות, באמת בושה לשאול קשיות כאלו, הנה הספח"ק מאריכים הרבה בענינים האלה, ובקיצור נמרץ הענין כך הוא: השי"ת כולו טוב, וכל תכלית הבריאה היא שהשליח רוצה להשפיע אך טוב לכל הברואים, ובמיוחד לעמו ישראל. ותמצא זאת בפסוקי הנה"ך ומאמר חז"ל ובספרי החסידות והמוסר, וכל הענין שבאה צרה ח"ו או שום רע כל שהוא על האדם, אינו אלא להפוך אותו לטוב, וכל ספרי קודש מלאים בזה, ומהם בגמ' שבת (ג): וביותר בספר נועם אלימלך וספרי תלמידי הבש"ט. גם הענין עצמו הקב"ה רוצה מאיתנו שנשוב בתשובה ובכך להפוך העון לזכות, זה כל עבודתינו בעוה"ז להפוך הרע לטוב ממש לעינינו הבשר, וזה ע"י תשובה מאחבה דמהפך עונות למצות ממש ומקבל שכל עליהם, וכל זאת מטובו הגדול של השי"ת, וידע הסיפור המפורסם מהרה"ק מברדיטשוב זי"ע שאמר לבעל עבירה גדול "מקנא אני אותך", הוא שאל למה? וענה לו: "אם תשוב בתשובה כל העונות יתפך למצות".

הנה כל אחד ואחד בידו לשוב לה' ולהפוך הרע לטוב, וחייב לעשות כך, ולא עוד הקב"ה מצפה לזה, כי הקב"ה אינו רוצה לצער לבריותיו, ובאמת אין להאריך בזה למי שלומד ספרי החסידות.

ולהבין הענין של מליצי יושר, האמת דהצדיק אינו עושה שום דבר, כי אין שום נברא שיכול להטיב או להרע מבלעדי כוחו ית' ובלתי כוח ה', וכמו שאומרים "מבלעדי נשמת" ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומשיע. וכן בתפילה בעל אור לשמים: "מבלעדי און וזרתך אין עזרה וישועה". וכן בנוסח של קבלת עול מלכות שמים מהרה"ק ר' אהרן ראטה זי"ע "אין שום נברא בעולם שיכול להטיב בשום הטבה בעולם, ולא להרע ולא להזיק חלילה בשום היוק שבעולם מבלעדי כוחו ורצונו ית"ש".

אם כן מה הצדיק ולהיפך המקטרג עושה? אלא אפשר להסביר במשל לעושר גדול אשר דלתו פתוח לכל אחד ואחד, וכשאדם רוצה שהעשירי יתן לו סכום גדול, הולך אצל ידידו לבקש ממנו שימליץ לטובתו לפני העושר, וכאשר ידידו ממליץ עליו, אז העושר נותן לו סכום אדיר. ונמצא דהמליץ בעצמו אינו נותן לו כלום, רק הסיבה אשר בשבילה נתן העושר סכום כה גדול היא לכבודו ולזכותו של המליץ. וכן הענין של מליצי יושר, כי רק הקב"ה לבדו הוא העוזר הגואל והמושיע, והצדיק היא רק הממליץ אשר בזכותו מהפכים הצרה לרעה (לטוב), גם המקבל מן העושר יודע הטיב דלולי המליץ יושר לא היה מקבל סכום כה גדול.

עוד נקודה כי הקב"ה רוצה שנראה בזה גדולת הצדיק אשר בזכותו היא עזר לנו, ונלמד מדרכיו ונדבק בו ותתקדש ש"ש. וכן המקטרגים אינם בכוח לעשות רע, רק הם מזכירים עונותינו, ומוזה נמשך הרע, אבל הצדיקים כוחם נגד כל אלה, כי בזכות הצדיקים אנו חיים.

וכן היא הענין כשהצדיק מבטיח שיוציא משאול תחתית, או שמבטיח לאיש שלא ימות בלי תשובה, אפשר להבין את זה במשל, כשאחד חטא לפני מלך, ומשום סיבות שונות כגון מפני פחד או יאוש וחששות שהמלך לא ימחול על עונו, אינו מבקש סליחה, אז ידיד המלך משכנע אותו שאין מה לפחד וילך ויבקש סליחה, ואז הולך ומבקש מחילה. כן הוא כשהצדיק משפיע ע"י סיבות שונות שהאדם יעשה תשובה, אז כשחוזר בתשובה הקב"ה מקבלו בשתי ידיים, דעו יום מותו מחכה לו אם ישוב מיד מקבלו.

וזה הענין שעושים נחת רוח לצדיק, ומקיים דבריו, כי כוחם גדול עד מאד מאד (עיין מסילת ישרים פ' כ"ו), ובזכות שנקיים דברי צדיקים, נזכה לכל השפעות טובות ונזכה לשוב בתשובה שלימה להיניצל מכל רע, לישועה שלימה להתגלות כבוד השי"ת בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לכבוד ידידי עורך גליון מליצי יושר שליט"א

מאז שנעשיתי גבאי הגליון בקנדה, אני שומע ב"ה מהתורמים והעוזרים שזוכים לישועות והצלחות!

באמת חשבונות שמים אי אפשר לדעת איזו תפילה או מעשה טוב עזר, אבל ודאי אין ספק שרבותינו זי"ע מליצי יושר ממליצים, והמלצתם עושה פירות.

ובכן אבוא בקריאה של חיבה לתושבי קנדה, להיות שותפים בהפצת וחזקת הגליון בגוף וממון, ובדאי רבותינו לא ישארו ח"יבים וימליצו טוב בעדם, והשי"ת ישלח זכונות שפע ברכות וישועות.
יאיר כהן